

PROCOPIUS OF CAESAREA

- ὅτι δὴ τοῖς ἐς τὸ ἔπειτα τυραννήσουσιν ἐνδηλον
 ἔσται ὡς μάλιστα μὲν καὶ τὴν τίσιν αὐτοὺς τῶν
 B 12 ἀμαρτανομένων περιελθεῖν οὐκ ἀπεικὸς εἶη, ὅπερ
 καὶ τοῖσδε τοῖς ἀνθρώποις ξυνηνέχθη παθεῖν.
 ἔπειτα δὲ καὶ ἀνάγραπτοι αὐτῶν αἱ πράξεις καὶ
 οἱ τρόποι ἔς ἀεὶ ἔσονται, ἀπ' αὐτοῦ τε ἴσως
 9 ὀκνηρότερον παρανομήσουσι. τίς γὰρ ἂν τὸν
 Σεμιράμιδος ἀκόλαστον βίον ἢ τὴν Σαρδαναπάλου
 καὶ Νέρωνος μανίαν τῶν ἐπιγενομένων ἀνθρώπων
 ἔγνω, εἰ μὴ τοῖς τότε γεγραφόσι τὰ μνημεῖα ταῦτα
 ἐλέλειπτο; ἄλλως τε καὶ τοῖς τὰ ὅμοια πεισο-
 μένοις, ἂν οὕτω τύχοι, πρὸς τῶν τυράννων οὐκ
 10 ἀκερδῆς αὕτη παντάπασιν ἢ ἀκοὴ ἔσται. παρα-
 μυθεῖσθαι γὰρ οἱ δυστυχοῦντες εἰώθασιν τῷ μὴ
 μόνοις σφίσι τὰ δεινὰ ξυμπεσεῖν. διὰ τοι ταῦτα
 πρῶτα μὲν ὅσα Βελισαρίῳ μοχθηρὰ εἴργασται
 ἐρῶν ἔρχομαι· ὕστερον δὲ καὶ ὅσα Ἰουστινιανῷ
 καὶ Θεοδώρῳ μοχθηρὰ εἴργασται ἐγὼ δηλώσω.
 P 3 11 Ἦν τῷ Βελισαρίῳ γυνή, ἥς δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσ-
 θεν λόγοις ἐμνήσθην, πάππου μὲν καὶ πατρὸς
 ἡνιόχων, ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ Θεσσαλονίκῃ τὸ
 B 13 ἔργον τοῦτο ἐνδειξαμένων, μητρός δὲ τῶν τινος¹

¹ τῶν τινος ἐν Suidas, τῶν τινος τῶν α.

¹ The topic οὐ σοὶ μόνῳ (*non tibi soli*) was used in formal literary Consolations as one of the standard sources of comfort to the bereaved. Cf. Seneca's *To Polybius on Consolation*, ii. 4 (trans. of Basore, *Loeb Classical Library*, Seneca's *Moral Essays*, Vol. II, p. 359): "A man, therefore, will find the greatest comfort in the thought that what has befallen himself was suffered by all who were before him and will be suffered by all who come after him; and Nature has, it seems to me, made universal what she has made hardest to bear in order that the uniformity of fate might console men for its cruelty."

² In connection with the following account of Antonina

PROCOPIUS OF CAESAREA

12 ἐν θυμέλῃ πεπορνευμένων· αὕτη τὰ πρότερα
μάχλον τινὰ βιώσασα βίον καὶ τὸν τρόπον
ἐξερρωγυῖα, φαρμακεῦσί τε πατρώοις πολλὰ
ὠμιληκυῖα, καὶ τὴν μάθησιν τῶν οἱ ἀναγκαίων
ποιησαμένη, ἐγγυητὴ ὕστερον Βελισαρίῳ γυνὴ
γένετο, μήτηρ ἤδη παίδων γενομένη πολλῶν.
13 εὐθὺς μὲν οὖν ἡξίου μοιχεύτρια τὸ ἐξ ἀρχῆς¹
εἶναι, ξυγκαλύπτειν μέντοι τοῦργον τοῦτο ἐν
σπουδῇ εἶχεν, οὐ² καταδυομένη τοῖς οἰκείοις
ἐπιτηδεύμασιν, οὐδέ τι³ πρὸς τοῦ ξυνοικοῦντος
δειμαίνουσα δέος (οὔτε γὰρ αἰδῶ τινα ἔργου
ότουοῦν ἔλαβε πώποτε καὶ τὸν ἄνδρα μαγγανείαις
πολλαῖς κατείληφεν), ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς βασιλίδος
ὑποπτεύουσα τίσιν. λίαν γὰρ ἐς αὐτὴν ἡ
14 Θεοδώρα ἡγριαίνεται⁴ τε καὶ ἐσεσήρει.⁴ ἐπεὶ δὲ
αὐτὴν ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ὑπουργήσασα
χειροῇθη πεποίηται, πρῶτα μὲν Σιλβέριον διαχρη-
σαμένη τρόπῳ ὥπερ ἐν τοῖς ὀπισθεν λόγοις
εἰρήσεται, ὕστερον δὲ Ἰωάννην κατεργασαμένη
τὸν Καππαδόκην, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν

¹ ἐξ ἀρχῆς α: ἐξῆς Suidas.

² οὐδέ τι Suidas: οὐδέ τό α.

² οὐ om. Suidas.

⁴ ἐσεσήρει Suidas: ἐμεμήνει α.

¹ Literally, "in the thymele," θυμέλη being at this time commonly used as the equivalent of ὀρχήστρα. Originally it meant the "altar" in the orchestra, but later was extended to the whole orchestra area. The persons who gave exhibitions in the thymele were of a much lower class than the dramatic artists, who occupied the stage, being dancers, jugglers, acrobats, etc. The term "thymelic performers" is almost always contemptuous. Cf. Vitruvius, De Architectura V.8.

² The treatment of καταδύεσθαι in the lexicons is in-

PROCOPIUS OF CAESAREA

λόγοις ἐρρήθη, ἐνταῦθα δὴ ἀδεέστερόν τε καὶ οὐκέτι ἀποκρυπτομένη ἅπαντα ἐξαμαρτάνειν οὐδαμῇ ἀπηξίου.

- B 14 15 Ἦν δέ τις νεανίας ἐκ Θράκης ἐν τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ, Θεοδόσιος τὸννομα, δόξης γεγωνὼς ἐκ
16 πατέρων Εὐνομιανῶν καλουμένων. τοῦτον, ἥνικα ἐς Λιβύην ἀποπλεῖν ἔμελλεν, ἔλυσεν μὲν ὁ Βελισάριος τὸ θείον λουτρὸν καὶ χερσὶν ἀνελόμενος ἐνθένδε οἰκείαις εἰσποιητὸν ἐποιήσατο ξὺν τῇ γυναικὶ παῖδα, ἥπερ εἰσποιεῖσθαι Χριστιανοῖς νόμος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἡ Ἀντωνίνα τὸν Θεοδόσιον ἄτε παῖδα ὄντα ἱερῶ λόγῳ ἡγάπα τε ὥς τὸ εἰκὸς κὰν τοῖς μάλιστα ἐπιμελομένη ἀμφ' ¹ αὐτὴν εἶχεν.
17 εὐθύς τε ἐρασθεῖσα αὐτοῦ ² ἐκτόπως ἐν τῷ διάπλῳ τούτῳ καὶ κατακορῆς γεγωνυῖα τῷ πάθει ἀπεσείσατο μὲν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων δέος τε καὶ αἰδῶ ξύμπασαν, ἐμίγνυτο δὲ αὐτῷ τὰ μὲν πρῶτα ἐν παραβύστῳ, τελευτῶσα δὲ καὶ
18 οἰκετῶν καὶ θεραπαινίδων παρόντων. κάτοχος γὰρ ἤδη τῷ πόθῳ τούτῳ γεγενημένη καὶ διαφανῶς ἐρωτόληπτος οὔσα οὐδὲν ἔτι τοῦ ἔργου ³ κώλυμα ἔβλεπε. καί ποτε ὁ Βελισάριος ἐπ' αὐτοφώρῳ τὴν πρᾶξιν λαβὼν ἐν Καρχηδόνι ἐξηπάτητο πρὸς
P 4 19 τῆς γυναικὸς ἐκὼν γε εἶναι. ὁ μὲν γὰρ ἀμφῶ ἐν δωματίῳ καταγείῳ εὐρὼν ἐμεμήνει, ἡ δὲ οὔτε

¹ ἀμφ' Haury : ὑφ'.

² εὐθύς τε ἐρασθεῖσα αὐτοῦ Haury : εἰθ' ὕστερον αὐτοῦ ἐρασθεῖσα G, εἰθ' ὕστερον ἐρασθεῖσα αὐτοῦ Suidas.

³ τοῦ ἔργου : Suidas omits, τοῦ ἔργου τούτου g.

PROCOPIUS OF CAESAREA

- ἀποδειλιάσασα οὔτε καταδυσασμένη τῷ ἔργῳ
 τούτῳ, “Ἐνταῦθα,” ἔφη, “τῶν λαφύρων τὰ
 τιμιώτατα σὺν τῷ νεανίᾳ κρύψουσα ἦλθον, ὥς
 20 μὴ ἐς βασιλέα ἔκπυστα γένηται.” ἡ μὲν οὖν
 ταῦτα σκηπτομένη εἶπεν, ὁ δὲ ἀναπεισθῆναι δόξας
 ἀφῆκε, καίπερ τῷ Θεοδοσίῳ ἐκλελυμένον τὸν
 ἱμάντα ὁρῶν τὸν ἀμφὶ τὰ αἰδοῖα τὰς ἀναξυρίδας
 205 ξυνδέοντα. ἔρωτι γὰρ τῆς ἀνθρώπου ἀναγκασ-
 θείς ἐβούλετό οἱ τὴν τῶν οἰκείων ὀφθαλμῶν θέαν
 ὥς ἡκιστα ἀληθίζεσθαι.
- 21 Τῆς δὲ μαχλοσύνης αἰὲν προΐούσης ἐς κακὸν
 ἄφατον οἱ μὲν ἄλλοι θεώμενοι τὰ πραττόμενα ἐν
 σιωπῇ εἶχον, δούλη δέ τις Μακεδονία ὄνομα ἐν
 Συρακούσαις, ἡνίκα Σικελίας ἐκράτησε Βελι-
 σάριος, ὅρκοις δεινοτάτοις τὸν δεσπότην καταλα-
 215 βούσα, μή ποτε αὐτὴν τῇ κεκτημένη καταπροή-
 σεσθαι, τὸν πάντα αὐτῷ λόγον ἐξήνεγκε, δύο
 παιδάρια πρὸς μαρτυρίαν παρασχομένη, οἷς δὴ
 τὰ ἀμφὶ τὸν κοιτῶνα ὑπηρετεῖν ἐπιμελὲς ἦν.
- 22 ταῦτα μαθὼν Βελισάριος τῶν οἱ ἐπομένων τινὰς
 τὸν Θεοδόσιον ἐκέλευσε διαχειρίσασθαι. ὁ δὲ
 23 προμαθὼν εἰς Ἑφεσον φεύγει. τῶν γὰρ ἐπο-
 μένων οἱ πλείστοι τῷ ἀβεβαίῳ τῆς τοῦ ἀνθρώ-
 235 που γνώμης ἡγμένοι ἀρέσκειν τὴν γυναῖκα μᾶλλον
 ἐν σπουδῇ εἶχον ἢ τῷ ἀνδρὶ δοκεῖν εὐνοϊκῶς
 ἔχειν, οἷ γε καὶ τὰ σφίσιν ἐπικείμενα τότε ἀμφ’
 24 αὐτῷ προὔδοσαν. Κωνσταντῖνος δὲ Βελισάριον

PROCOPIUS OF CAESAREA

ὁρῶν περιώδυνον γεγονότα τοῖς ξυμπεσοῦσι, τά
 τε ἄλλα ξυνήλγει καὶ τοῦτο ἐπεῖπεν ὡς "Ἐγωγε¹
 θᾶσσον ἂν τὴν γυναῖκα ἢ τὸν νεανίαν κατειργα-
 5 σάμην." ὅπερ Ἀντωνίνα μαθοῦσα, κεκρυμμένως
 αὐτῷ ἐχαλέπαινε, ὅπως ἐν καιρῷ² ἐνδείξῃται τὸ
 26 εἰς αὐτὸν ἔχθος. ἦν γὰρ σκορπιώδης τε καὶ
 ὀργὴν σκοτεινὴ. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἢ μαγ-
 γανεύσασα ἢ θωπεύσασα πείθει τὸν ἄνδρα ὡς
 οὐχ ὑγιὲς τὸ κατηγόρημα τὸ ταύτης γένοιτο· καὶ
 ὅς Θεοδόσιον μὲν μελλήσει οὐδεμιᾷ μετεπέμψατο,
 Μακεδονίαν δὲ καὶ τὰ παιδία τῇ γυναικὶ ἐκδοῦναι
 27 ὑπέστη. οὗς δὴ ἅπαντας πρῶτα τὰς γλώττας,
 ὥσπερ λέγουσιν, ἀποτεμοῦσα, εἶτα κατὰ βραχὺ
 κρεουργήσασα καὶ θυλακίοις ἐμβεβλημένη ἐς
 τὴν θάλατταν ὀκνήσει οὐδεμιᾷ ἔρριψε, τῶν τινος
 οἰκετῶν Εὐγενίου ὄνομα ὑπουργήσαντός οἱ ἐς
 ἅπαν τὸ ἄγος, ᾧ δὴ καὶ τὸ ἐς Σιλβέριον εἴργα-
 28 σται μίασμα. καὶ Κωνσταντῖνον δὲ οὐ πολλῷ
 ὕστερον Βελισάριος τῇ γυναικὶ ἀναπεισθεὶς
 κτείνει. τὰ γὰρ ἀμφὶ τῷ Πραισιδίῳ³ καὶ τοῖς
 ξιφιδίοις τηνικάδε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἅπερ μοι
 29 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις δεδήλωται. μέλλοντος
 γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἀφίεσθαι, οὐ πρότερον ἀνῆκεν
 ἢ Ἀντωνίνα, ἕως αὐτὸν τοῦ λόγου ἐτίσατο.
 30 οὐπερ ἐγὼ ἀρτίως ἐμνήσθην. καὶ ἀπ' αὐτοῦ

¹ Ἐγωγε Dindorf: ἐγὼ τε.

² ἐν καιρῷ Herwerden: ἔγκοτα G and ἔγγιστα G in margin are both corrupt. One would look for an adverbial expression consistent with κεκρυμμένως ἐχαλέπαινε and the following γὰρ clause. Herwerden conjectured ἐν σκότῳ and ἐν καιρῷ; Haury first ἤκιστα and later ἔγκοτον, cf. Aeschylus *Choephoroe* 392 ἔγκοτον στύγος.

³ Πραισιδίῳ Alemannus: περσιδίῳ.

PROCOPIUS OF CAESAREA

P 28

τὴν ἱκετείαν οὐδαμῇ ἔγνωσαν, Βένετοι δὲ αὐτὰς
ἐπὶ ταύτης δὴ κατεστήσαντο τῆς τιμῆς, ἐπεὶ
ὁ θηριοκόμος ἐτετελευτήκει καὶ αὐτοῖς ἑναγχος.
8 ἐπεὶ δὲ τὰ παῖδιά ταῦτα ἐς ἡβὴν ἦλθε, καθήκεν
αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα σκηνῆς αὐτίκα ἢ μήτηρ,
ἐπεὶ εὐπρεπεῖς¹ τὴν ὄψιν ἦσαν, οὐ μέντοι ὑπὸ
χρόνον τὸν αὐτὸν ἀπάσας, ἀλλ' ὥς ἐκάστη ἔδοξεν
9 οἱ ἐς τὸ ἔργον τοῦτο ὠραία εἶναι. ἡ μὲν οὖν
πρώτη Κομιτὴ ἤδη ἐν ταῖς καθ' αὐτὴν ἑταίραις
λαμπρὰ ἐγεγόνει. Θεοδώρα δὲ ἢ μετ' ἐκείνην
χιτωνίσκον χειριδωτὸν ἀμπεχομένη δούλῳ παιδί
πρέποντα τὰ τε ἄλλα ὑπηρετοῦσα εἶπετο καὶ τὸ
βάθρον ἐπὶ τῶν ὤμων αἰεὶ ἔφερεν ἐφ' οὐπερ
10 ἐκείνη ἐν τοῖς ξυλλόγοις καθῆσθαι εἰώθει. τέως
μὲν οὖν ἄωρος οὖσα ἢ Θεοδώρα ἐς κοίτην ἀνδρὶ
ξυνιέναι οὐδαμῇ εἶχεν, οὐδὲ οἷα γυνὴ μίγνυσθαι
ἢ δὲ τοῖς κακοδαιμονοῦσιν ἀνδρείαν τινὰ μιση-
τίαν² ἀνεμίσγετο,³ καὶ ταῦτα δούλοις, ὅσοι τοῖς
κεκτημένοις ἐπόμενοι ἐς τὸ θέατρον πάρεργον
τῆς οὔσης αὐτοῖς εὐκαιρίας⁴ τὸν ὀλεθρον τοῦτον
εἰργάζοντο, ἐν τε μαστροπείῳ πολὺν τινα χρόνον
ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ παρὰ φύσιν ἐργασία τοῦ
11 σώματος διατριβὴν εἶχεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα
ἐς τε τὴν ἡβὴν ἀφίκετο καὶ ὠραία ἦν ἤδη,
εἰς τὰς ἐπὶ σκηνῆς καθήκεν αὐτήν, ἑταῖρα τε
εὐθὺς ἐγεγόνει, οἷανπερ οἱ πάλαι⁵ ἄνθρωποι ἐκά-
12 λουν πεζὴν. οὐ γὰρ αὐλήτρια οὐδὲ ψάλτρια ἦν,
οὐ μὲν οὐδὲ τὰ ἐς τὴν ὀρχήστραν αὐτῇ ἤσκητο,
ἀλλὰ τὴν ὥραν τοῖς αἰεὶ περιπίπτουσιν ἀπεδίδοτο
μόνον οὐκ ἐκ⁶ παντὸς ἐργαζομένη τοῦ σώματος.

B 60

¹ εὐπρεπεῖς GP, ἀπρεπεῖς S.

² μισητίαν Dindorf, μισητέαν Alemannus: μισητήν.

³ ἀνεμίσγετο Krašeninnikov: ἐμίσγετο.

PROCOPIUS OF CAESAREA

- 13 εἶτα τοῖς μίμοις τὰ ἐς τὸ θέατρον πάντα ὠμίλει
καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐπιτηδευμάτων μετεῖχεν αὐτοῖς,
γελωτοποιοῖς τισι βωμολοχίαις ὑπηρετοῦσα. ἦν
γὰρ ἀστεία διαφερόντως καὶ σκώπτρια, ἀπό-
14 βλεπτός τε ἐκ τοῦ ἔργου εὐθὺς ἐγεγόνει. οὐ
γάρ τινος αἰδοῦς τῇ ἀνθρώπῳ μετῆν ἢ διατρα-
πέϊσάν τις αὐτὴν πώποτε εἶδεν, ἀλλ' ἐς ἀναισ-
χύντους ὑπουργίας οὐδεμιᾷ ὀκνήσει ἐχώρει, καὶ
τοιαύτη τις ἦν οἷα ῥαπιζομένη μὲν καὶ κατὰ
κόρρης πατασσομένη χαριεντίζειν τε καὶ μέγιστα
ἀνακαγχάζειν, ἀποδυσαμένη τε τὰ¹ τε πρόσω
καὶ τὰ ὀπίσω τοῖς ἐντυγχάνουσι γυμνὰ ἐπιδείξει,
ἃ τοῖς ἀνδράσι θέμις ἄδηλά τε καὶ ἀφανῆ εἶναι.
15 Ἐς δὲ τοὺς ἐραστὰς ἐχλεύαζε τε βλακεύουσα
καὶ νεωτέραις αἰεὶ τῶν μίξεων ἐνδιαθρυπτομένη
ἐπιτεχνήσεσι παραστήσασθαι τὰς τῶν ἀκολάσ-
των ψυχὰς ἐς αἰεὶ ἰσχυεν, ἐπεὶ οὐδὲ πειρᾶσθαι
πρὸς τοὺς τῶν ἐντυγχανόντων ἡξίου, ἀλλ' ἀνά-
παλιν αὐτὴ γελοιάζουσά τε καὶ βωμολόχως
ἰσχιάζουσα τοὺς παραπεπτωκότας ἅπαντας, ἀλ-
16 λως τε καὶ ἀγενεῖους ὄντας ἐπέειρα. ἦσσαν γάρ
τις οὕτως ἡδονῆς ἀπάσης οὐδαμῇ γέγονεν, ἐπεὶ
καὶ ἐς ξυναγώγιμον δεῖπνον πολλάκις ἐλθοῦσα
ξὺν νεανίαις δέκα ἢ τούτων πλείοσιν, ἰσχύϊ τε
σώματος ἀκμάζουσι λίαν καὶ τὸ λαγνεύειν πε-
ποιημένοις ἔργον, ξυνεκοιτάζετο μὲν τοῖς συνδεί-
πνοις ἅπασιν τὴν νύκτα ὅλην, ἐπειδὴν δὲ πρὸς
τὸ ἔργον τοῦτο πάντες ἀπείποιεν, ἦδε παρὰ τοὺς
ἐκείνων οἰκέτας ἰοῦσα τριάκοντα ὄντας, ἂν οὕτω
τύχοι, ξυνεδυάζετο μὲν αὐτῶν ἐκάστω, κόρον δὲ
οὐδ' ὥς ταύτης δὴ τῆς μισητίας ἐλάμβανε.

¹ For τε τὰ Piccolos proposed δὲ τὰ.

PROCOPIUS OF CAESAREA

- 17 Καί ποτε ἐς τῶν τινος ἐπιφανῶν οἰκίαν ἐλθοῦσα
μεταξὺ τοῦ πότου θεωμένων αὐτήν, ὥς φασι, τῶν
ξυμποτῶν ἀπάντων, ἐς τὸ προὔχον ἀναβᾶσα
τῆς κλίνης ἀμφὶ τὰ πρὸς ποδῶν ἀνασύρασά τε¹
τὰ ἱμάτια οὐδενὶ κόσμῳ ἐνταῦθα οὐκ ἀπηξίωσε
18 τὴν ἀκολασίαν ἐνδείκνυσθαι. ἡ δὲ κακὰ τριῶν
τρυπημάτων ἐργαζομένη ἐνεκάλει τῇ φύσει, δυσ-
φορουμένη ὅτι δὴ μὴ καὶ τοὺς τιτθοὺς αὐτῇ
εὐρύτερον ἢ νῦν εἰσι τρυπῶη, ὅπως καὶ ἄλλην²
19 ἐνταῦθα μίξιν ἐπιτεχνᾶσθαι δυνατὴ εἴη. καὶ
B 62 συχνὰ μὲν ἐκύει, πάντα δὲ σχεδὸν τεχνάζουσα
ἐξαμβλίσκειν εὐθὺς ἴσχυε.
20 Πολλάκις δὲ καὶ τῷ θεάτρῳ ὑπὸ θεατῇ παντὶ
τῷ δήμῳ ἀπεδύσατό τε καὶ γυμνὴ διὰ μέσου³
ἐγένετο, ἀμφὶ τὰ αἰδοῖα καὶ τοὺς βουβῶνας
διάζωμα ἔχουσα μόνον, οὐχ ὅτι μέντοι ἡσχύνετο
καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ δεικνύναι, ἀλλ' ὅτι ἐνταῦθα
γυμνῷ παντάπασι παριέναι οὐδενὶ ἔξεστιν ὅτι
μὴ τῷ ἀμφὶ τοὺς βουβῶνας⁴ διάζωμα ἔχοντι.
οὕτω μέντοι τοῦ σχήματος ἔχουσα, ἀναπεπτω-
21 κυῖά τε ἐν τῷ ἐδάφει ὑπτία ἔκειτο. θῆτες δέ
τινες οἷς δὴ τὸ ἔργον τόδε ἐνέκειτο,⁵ κριθὰς αὐτῇ
ὑπερθεὺς τῶν αἰδοίων ἐρρίπτουν, ἃς δὴ οἱ χῆνες
οἱ ἐς τοῦτο παρεσκευασμένοι ἐτύγχανον τοῖς
στόμασιν ἐνθένδε κατὰ μίαν ἀνελόμενοι ἥσθιον.
22 ἡ δὲ οὐχ ὅτι οὐκ ἐρυθριῶσα ἐξανίστατο, ἀλλὰ

¹ Krašeninnikov proposed to transfer the τε from after ἀνασύρασα to after ἀμφί, thus making the feet Theodora's—an improbable suggestion.

² ἄλλην S, ἄλλων GP.

³ μέσου PS, μέσον G.

⁴ βουβῶνας PS, βουβῶνας μόνον G.

⁵ For ἐνέκειτο Krašeninnikov proposed ἐπέκειτο.

PROCOPIUS OF CAESAREA

7 Δύο δὲ κόραι ἐν Βυζαντίῳ ἀδελφαὶ ἦτην, οὐκ
 ἐκ πατρός τε καὶ τριγονίας ὑπάτων μόνον, ἀλλ'
 ἀνέκαθεν αἵματος τοῦ πρώτου ἐν γε τῇ συγκλήτῳ
 8 βουλῇ γεγονυῖαι. ταύταις ἤδη ἐς γάμον ἐλθού-
 σαις ἀπολωλότων τῶν¹ ἀνδρῶν² χήραις γεγονέναι
 ξυνέπεσεν. αὐτίκα δὲ ἄνδρας ἡ Θεοδώρα δύο
 ἀγελαίους τε καὶ βδελυροὺς ἀπολέξασα συνοικί-
 ζειν³ αὐταῖς ἐν σπουδῇ εἶχεν, ἐπικαλοῦσα μὴ
 9 σωφρόνως βιοῦν. ὅπερ ἵνα μὴ γένηται δείσασαι,
 ἐς τὸ τῆς Σοφίας ἱερὸν φεύγουσιν, ἐς τε τὸν θεῖον
 λουτρῶνα ἐλθοῦσαι τῆς ἐνταῦθα κολυμβήθρας
 10 ἀπρίξ εἶχοντο. ἀλλὰ τοσαύτην αὐταῖς ἀνάγκην
 τε καὶ κακοπάθειαν προσετρίψατο ἡ βασίλισσα
 ὥστε αὐταῖς ἀπαλλαξιούσαις τῶν ἐνθένδε κακῶν
 τὸν γάμον αὐτῶν⁴ ἀνταλλάξασθαι ἐν σπουδῇ
 γέγονεν. οὕτως αὐτῇ ἄχραντος οὐδεὶς ἢ ἄσυλος
 11 μεμένηκε χώρος. αὐται μὲν οὖν ἀνδράσι πτωχοῖς
 τε καὶ ἀπερριμμένοις πολλῶ ἀπὸ τῆς σφετέρας
 ἀξίας ἀκούσαι ξυνωκίσθησαν, καίπερ εὐπατριδῶν
 12 σφίσι παρόντων μνηστήρων. ἡ δὲ μήτηρ αὐταῖς
 χήρα καὶ αὐτὴ γεγονυῖα οὔτε ἀνοιμῶξαι οὔτε
 ἀποκλαῦσαι τολμῶσα τὸ πάθος παρῆν τῇ ἐγγύῃ.
 B 102 13 ὕστερον δὲ ἀφοσιουμένη⁵ ἡ Θεοδώρα τὸ μίasma,
 δημοσίαις αὐτὰς παρηγορήσαι ξυμφοραῖς ἔγνω.
 14 ἄρχοντα γὰρ ἐκάτερον κατεστήσατο. καὶ ταῖς
 μὲν κόραις παραψυχὴν οὐδ' ὥς γέγονε, πάθη δὲ
 ἀνήκεστα καὶ ἀνύποιστα τοῖς ὑπηκόοις σχεδόν
 τι⁶ ἅπασι πρὸς τῶν ἀνδρῶν τούτων ξυνηνέχθη

¹ τῶν Alemannus: τε.

² ἀνδρῶν Dindorf: ἀνθρώπων.

³ συνοικίζειν Haury: συν(ξυν)οικεῖν.

⁴ αὐτῶν GP, αὐτὸν S.

⁵ ἀφοσιουμένη Haury: ἀποσειομένη.

PROCOPIUS OF CAESAREA

- παθεῖν, ἅπερ μοι ἐν τοῖς ὀπισθεν¹ λόγοις λελέ-
 15 ξεται. Θεοδώρα γὰρ οὔτε ἀρχῆς οὔτε πολιτείας
 ἀξίωσις οὔτε τι ἄλλο ἐπιμελὲς ἦν, εἰ τὸ βούλημα
 περανεῖται μόνον.
 16 Ἐτύγχανε δὲ ὑπὸ του κυήσασα τῶν ἐραστῶν
 ἡνίκα ἔτι ἐπὶ σκηνῆς ἦν, τοῦ δὲ κακοῦ ὄψε τοῦ
 καιροῦ αἰσθομένη πάντα μὲν ἐς τὸ ἀμβλύσκειν,
 ὥσπερ² εἰώθει, ἐποίει, ἄωρον δὲ ἀποκτινύναι τὸ
 βρέφος οὐδεμιᾷ μηχανῇ εἶχεν, ἐπεὶ οὐ πολλῶ
 17 ἀπελέλειπτο τοῦ ἀνθρωποειδὲς γεγονέναι.³ διὸ δὴ
 ἐπεὶ οὐδὲν προὔχῳρει, τῆς πείρας ἀφεμένη τίκτειν
 ἡνάγκαστο. ὁρῶν δὲ αὐτὴν ὁ τοῦ τεχθέντος
 πατὴρ ἀπορουμένην τε καὶ ἀσχάλλουσαν ὅτι
 μήτηρ γενομένη τῷ σώματι ὁμοίως ἐργάζεσθαι
 οὐκέτι ἂν δυνατὴ εἴη, ἐπεὶ καὶ ἀληθῶς⁴ δὴ
 ὑπήσθετο ὡς διαχρήσεται τὸ παιδίον, ἀνείλετό τε
 καὶ Ἰωάννην ἐπονομάσας, ἐπεὶ ἄρσεν ἦν, ἐς τὴν
 18 Ἀραβίαν ἐς ἣνπερ ὥρμητο ἀπιὼν ὥχετο. ἐπεὶ
 δὲ αὐτὸς μὲν τελευτᾶν ἔμελλεν, Ἰωάννης δὲ ἤδη
 μεράκιον ἦν, τὸν πάντα λόγον αὐτῷ ἀμφὶ τῇ
 19 μητρὶ ὁ πατὴρ ἔφρασε. καὶ ὅς ἅπαντα ἐπὶ τῷ
 πατρὶ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντι τὰ νόμιμα
 ποιήσας, χρόνῳ τινὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον ἦλθε
 καὶ τοῖς παρὰ τὴν μητέρα τὰς εἰσόδους αἰεὶ
 20 ποιουμένοις τὸ πρᾶγμα ἀγγέλλει. οἱ δὲ οὐδὲν
 ὑποτοπήσαντες ἐπαγγέλλουσι τῇ μητρὶ ὅτι δὴ
 21 αὐτῆς Ἰωάννης ὁ υἱὸς ἦκοι. δείσασα δὲ ἡ γυνὴ

¹ ὀπισθεν Braun: ἔμπροσθεν.
² ἐς τὸ ἀμβλύσκειν, ὥσπερ Alemannus, οἷσπερ ἀμβλύσκειν

Reiske: ὥσπερ ἀμβλύσκειν.
³ γένος before γεγονέναι deleted by Haury, τέκος Piccolos,

σκήνος Reiske.

PROCOPIUS OF CAESAREA

- μὴ ἐς τὸν ἄνδρα ἔκπυστος ὁ λόγος γένηται, τὸν
 22 παῖδά οἱ ἐς ὄψιν ἐκέλευεν ἥκειν. ἐπεὶ τε εἶδε
 παραγενόμενον, τῶν οἰκείων τινὶ ἐνεχείρισεν,
 23 ὥπερ αἰεὶ τὰ τοιαῦτα ἐπέχειν¹ εἰώθει. καὶ τρόπον
 μὲν ὅτῳ ὁ ταλαίπωρος ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισται
 οὐκ ἔχω εἰπεῖν, οὐδεὶς δὲ αὐτὸν ἄχρι δεῦρο ἰδεῖν
 οὐδὲ ἀπογενομένης τῆς βασιλίδος ἔσχε.
 24 Τότε καὶ ταῖς γυναιξὶ σχεδὸν τι ἀπάσαις τὸν
 τρόπον διεφθάρθαι ξυνέβη. ἐξήμαρτον γὰρ ἐς
 τοὺς ἄνδρας ἐξουσία τῇ πάσῃ, οὐ φέροντος αὐταῖς
 κίνδυνόν τινα ἢ βλάβην τοῦ ἔργου, ἐπεὶ ὅσαι
 μοιχείας ἀλοῖεν, αὐταὶ κακῶν ἀπαθείς ἔμενον,
 παρὰ δὲ τὴν βασιλίδα αὐτίκα ἰοῦσαι ἀντίστροφοί
 τε γενόμεναι καὶ δίκην οὐ γεγονότων ἐγκλημάτων
 25 ἀντιλαχοῦσαι τοὺς ἄνδρας ὑπῆγον. περιῆν τε
 αὐτοῖς ἀνεξελέγκτοις οὖσι τὴν μὲν προῖκα ἐν
 διπλασίῳ ἀποτινύναι, μεμαστιγμένοις δὲ ἐκ
 τοῦ ἐπὶ πλείστον ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀπαχθῆναι,
 καὶ αὐτὰ πάλιν τὰς μοιχευτρίας ἐπιδεῖν κεκομψευ-
 μένας τε καὶ πρὸς τῶν μοιχῶν ἀδεέστερον λαγνευο-
 μένας. τῶν δὲ μοιχῶν πολλοὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ
 26 ἔργου καὶ τιμῆς ἔτυχον. διόπερ οἱ πλείστοι τὸ
 λοιπὸν πάσχοντες πρὸς τῶν γυναικῶν ἀνόσια
 ἔργα ἀσμενέστατα ἀμαστίγωτοι σιωπῇ ἔμενον,
 τὴν παρρησίαν αὐταῖς τῷ μὴ πεφωρᾶσθαι δοκεῖν
 ἐνδιδόντες.
 27 Αὕτη ἅπαντα πρυτανεύειν αὐτογνωμονοῦσα τὰ
 ἐν τῇ πολιτείᾳ ἡξίου. τὰς τε γὰρ ἀρχὰς καὶ
 ἱερωσύνας ἐχειροτόνει, ἐκεῖνο μόνον διερευνωμένη

¹ For ἐπέχειν Alemannus proposed ἐπιστέλλειν; but Haury
 defends MSS. Cf. Book III. viii. 20.